

Ռուստոյան ճանտորիա

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՓՈՔՐԱՄԱՄՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ

ԻՆՏԵԳՐՈՒՄԸ ԲԱԶՄԱԼԵԶՈՒ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋՈՑՈՎ

(Վրաստանի կրթության և գիտության նախարարության կողմից իրականացված և պլանավորված միջոցառումները «Բազմալեզու կրթության օժանդակման ծրագրի» շրջանակներում)

Վաստանի կրթության և գիտության նախարարությունն իրականացնում է միասնական քաղաքականություն, որպեսզի ապահովի կրթության մատչելիություն բոլոր աշակերտների, այդ թվում ազգային փոքրամասնությունների ներկայացուցիչների համար: Ազգային փոքրամասնությունների կրթությունը քննարկվում է ոչ միայն նրանց ակադեմիական նվաճումների բարելավման, այլև որպես նրանց հասարակության մեջ ինտեգրման և աշխատանքային շուկայում զբաղվածության միջոց: Ազգային փոքրամասնությունների կրթության նկատմամբ գոյություն ունեցած միասնական քաղաքականության համապատասխան, Վրաստանի կրթության և գիտության նախարարությունը նպատակադրում է ազգային փոքրամասնությունների ներկայացուցիչների քաղաքացիական ինտեգրում բազմալեզու կրթության ներդրման միջոցով:

Բազմալեզու կրթությունը հանդիսանում է կրթության այնպիսի ձև, որտեղ, որպես տարբեր առարկաների թե առարկաների խմբի ուսուցման լեզու, կիրառվում է երկու կամ ավել լեզու: Մի քանի լեզվով միաժամանակ ուսուցումը նպաստում է աշակերտների մեջ լեզվական կարողությունների զարգացմանը: Երկլեզու կամ բազմալեզու կրթությունը երեխաներին լեզվի ավելի հիմնավոր և խորը ուսանման, ինչպես նաև նրա արդյունավետ կիրառման հնարավորություն է տալիս: Բազմալեզու կրթություն ստանալով՝ աշակերտը կկարողանա հաղորդակցվել պետական և մայրենի լեզվով և դրանք գործանականում կիրառել:

Ինչպես ցույց են տվել բազմաթիվ հետազոտությունները, բազմալեզու կրթությունն այն ուղին է, որը ձեռնառու է ինչպես մեծամասնության, այնպես էլ փոքրամասնության ներկայացուցիչներին:

- անհրաժեշտություններին համապատասխան:

Մայրենի լեզվով կրթությունը երեխաներին և աշակերտներին տալիս է իրենց մտավոր կարողությունները լրիվ զարգացնելու հնարավորություն: Միևնույն ժամանակ, նրանք տիրապետում են լեզվական կարողությունների այն լեզվով, որը նրանց կենսականորեն է անհրաժեշտ: Բազմալեզու կրթություն ստանալու ևս մեկ հիմնական առավելությունն այն է, որ այն նպաստում է ինտերմշակութային հմտությունների և հանդուրժողականության զարգացմանը, ինչն, ի վերջո, բազմազգ երկրում պայմանավորում է խաղաղ հասարակության ձևավորում: Համապատասխանաբար, Վրաստանում բազմալեզու կրթությունը պետք է ընկալվի որպես քաղաքացիական ինտեգրման քաղաքականության արդյունավետ գործիք, որը ազգային փոքրամասնությունների ներկայացուցիչներին պետական լեզվի տիրապետման լավագույն հնարավորություն է տալիս և, միևնույն ժամանակ, ապահովում է նրանց մայրենի լեզուների պահպանում:

2008 թվականին Վրաստանի կրթության և գիտության նախարարությունում ԵԱՀԿ աջակցությամբ կազմվեց քաղաքականության փաստաթուղթ և գործողությունների պլան (2009-2014) «Ազգային փոքրամասնությունների ինտեգրում բազմալեզու կրթության միջոցով»:

Բազմալեզու ուսուցման աջակցության ծրագիրը հիմնվում է հետևյալ սկզբունքների վրա.

- Մատչելիության սկզբունք՝ բազմալեզու կրթությունը հավասարաչափ մատչելի է բոլոր աշակերտների համար. բոլոր դպրոցները, անկախ ուսուցման լեզվից, իրավունք ունեն կազմել և ներդնել բազմալեզու կրթական ծրագրեր, իրենց ռեսուրսների նախատեսմամբ, աշակերտների և ծնողների
- Ինտեգրման սկզբունք. պետության մեջ բազմալեզու ուսուցումը պետք է

2009 թվականին «Բազմալեզու ուսուցման օժանդակման ծրագրի» շրջանակներում ստեղծվեց Վրաստանի կրթության և գիտության նախարարության բազմալեզու կրթության աշխատանքային խումբ, որը պատասխանատու է ծրագրի համակարգման, նրա ժամանակին և արդյունավետ իրագործման և նաև ծրագրի մոնիտորինգի և գնահատման համար:

ԵԱՀԿ փորձագետների օգնությամբ 2009 թվականի օգոստոս-սեպտեմբերին նախարարության բազմալեզու կրթության աշխատանքային խմբի անդամների համար անցկացվեց 10-օրյա վարժանք:

Ծրագրի շրջանակներում ընտրվել են 10 տեղական վարժողներ, որոնց մասնագիտական վերապատրաստումն ապահովել են ԵԱՀԿ միջազգային փորձագետները:

Մասնագիտական վարժանքներ են անցկացվել նաև. 40 փորձարկային դպրոցների տնօրենների, 30 կրթական ռեսուրս-կոնտրոլի աշխատակիցների, 64 լիազորագրված փորձագետների, 40 փորձարկային դպրոցների 603 ուսուցիչների համար:

2009 թվականին «Բազմալեզու ուսուցման օժանդակման ծրագրի» շրջանակներում կազմվեց բազմալեզու ուսուցման ծրագրերի գնահատման հրահանգ լիազորագրման փորձագետների համար, բազմալեզու կրթության դասագրքի նախագիծ ուսուցիչների համար, բազմալեզու կրթության ծրագրի մոնիտորինգի և գնահատման պլան և բազմալեզու կրթության տեղեկատվական բրոշյուրներ:

2009 թվականի նոյեմբերի 27-ին Վրաստանի կրթության և գիտության նախարարությունը, ԵԱՀԿ և ԱՄՆ-ի Միջազգային գործակալության (USAID) աջակցությամբ, անցկացրեց գիտաժողով «Բազմալեզու կրթությունը Վրաստանում», որը նպատակն էր բազմալեզու ուսուցման աջակցության ծրագրի շրջանակներում արդեն իրականացված և պլանավորված

միջոցառումների մասին տեղեկության տարածումը, նաև փոքրամասնությունների կրթական ծրագրերի ստեղծման և ներդրման բնագավառում նորությունների մասին տեղեկությունների մատուցումը հետաքրքրված անձանց, փորձարկային դպրոցների ներկայացուցիչներին ապագայի պլանների մասին հաշվետվության ներկայացումը և միասնական երաշխավորությունների մշակումը՝ կապված ծրագրի բարելավման հնարավոր ուղիների հետ:

2010 թվականի փետրվարին Վրաստանի կրթության և գիտության նախարարի հրամանով հաստատված «Բազմալեզու ուսուցման օժանդակման ծրագրի» շրջանակներում պլանավորվում են բազմաթիվ միջոցառումներ.

- Դպրոցների բազմալեզու ծրագրերի հաստատում և զրանցման մեխանիզմների կազմում:
- Դպրոցների համար լրացուցիչ ուսումնական նյութերի պատրաստում և տպագրում (Ուսուցչի ձեռնարկ):
- Վարժանքային մոդուլի պատրաստում, տպագրում և առաքում:
- Բազմալեզու ուսուցման մասին մեթոդաբանական ֆիլմի նկարահանում:
- Ծրագրի շրջանակներում ընտրված փորձարկային դպրոցներին նպատակային սուբսիդիաների տրամադրում՝ բազմալեզու ուսուցման ծրագրի մեջ ընդգրկված մանկավարժների համար լրացուցիչ հոնորարների հատկացման նպատակով:
- Փորձարկային դպրոցների ուսուցիչների և հոգաբարձուների խորհուրդների անդամների համար 3 տարածաշրջանային սեմինարի անցկացում:
- Դիդակտիկ նյութերի գնում՝ բազմալեզու ուսուցման ծրագրի փորձարկային դպրոցներին որպես նվեր փոխանցելու համար:
- Բազմալեզու ուսուցման ծրագրի փորձարկային դպրոցներին որպես նվեր փոխանցելու համար ուղի- և տեսա-

տեխնիկայի և վրացական ֆիլմերի հավաքածուի գնում:

- Սեկնարկային հետազոտության անցկացում բազմալեզու կրթությունից:

- Տեղեկատվական և հասարակական գիտակցության բարձրացման նպատակով տարբեր միջոցառումների անցկացում:

«ԲԱԶՄԱԼԵԶՈՒ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ՕԺԱՆԴԱԿՄԱՆ ԾՐԱԳՐԻ» ԸՐՁԱՆԱԿՆԵՐՈՒՄ ԸՆՏՐՎԱԾ ՓՈՐՁԱՐԿԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑՆԵՐ

. . . . .

1. ԹԲԻԼԻՍԻԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ №146	21.ԶՎԵՍՈ ԲՈԼՆԻՍԻԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ №1
2. ԹԲԻԼԻՍԻԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ №152	22. ԳԶԼԵԻԼԻՍԱՅԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ
3. ԹԲԻԼԻՍԻԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ №64	23. ՇԱՀՈՒՄՅԱՆԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ №1
4. ԹԲԻԼԻՍԻԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ №132	24. ԱԳԹԱԶԼԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ
5. ԹԲԻԼԻՍԻԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ №83	25. ԳԱՐԴԱԲԱՆԻԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ
6. ԹԲԻԼԻՍԻԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ №136	26. ԿԱՊԱՆԱԽՉԻԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ
7. ԹԲԻԼԻՍԻԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ №96	27. ՍԱՄՏՐԵԴԻԱՅԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ №4
8. ԹԲԻԼԻՍԻԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ №41	28. ԱԽԱԼՔԱԼԱՔԻԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ №1
9. ԼԱԳՈԴԵՆԻԻ ԳԱՐԱԶԱԼԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ	29. ԱԽԱԼՔԱԼԱՔԻԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ №2
10. ԾԻԹԵԼԾՂԱՐՈՅԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ	30. ԱԽԱԼՔԱԼԱՔԻԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ №3
11. ԳԱՆՋԱԼԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ	31. ԱԽԱԼՔԱԼԱՔԻԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ №4
12. ՅՈՐՄՈՒՂԱՆԼՈՅԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ	32. ԱԽԱԼՔԱԼԱՔԻԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ №5
13. ԹԱԶԱՔԵՆԴԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ	33. ՍԽՎԻԼԻՍԻԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ
14. ՆԵՐՔԻՆ ՍԱՐԱԼԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ	34. ԱԽԱԼՑԻԽԵԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ №2
15. ԱԼԳԵԹԻ ԹԱԶԱՔԵՆԴԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ	35. ՆԻՆՈԾՍԻՆԴԱՅԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ №1
16. ՄԱՌՆԵՈՒԼԻԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ №3	36. ՆԻՆՈԾՍԻՆԴԱՅԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ №2
17. ՄԱՌՆԵՈՒԼԻԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ №2	37. ՍԱԹԽԱՅԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ
18. ՎԱԽՏԱՆԳԻՍԻԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ №1	38. ՍԵԾ ԿՈՆԴՈՒՐԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ
19. ԳՈՐԻԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ №6	39. ԳԱՆՋԱՅԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ №2
20. ԶԱՆԴԱՐԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ	40. ԳՈՐԵԼՈՎԿԱՅԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԴՊՐՈՑ №2